Om behovet av en allmän produktionsfaktorskatt

Av fil dr Göran Normann, Industriens utredningsinstitut

Ett karakteristiskt drag för den tidiga debatten om den progressiva utgiftsskatten i Sverige var att dess allmänna önskvärdhet togs för given av förespråkarna. Det uppfattades som självklart och välkänt att den grundläggande idén var sund. I det banbrytande svenska arbetet på området, som utfördes av Sven-Olof Lodin, lades därför tonvikten på att visa hur en utgiftsskatt tekniskt kunde utformas i vårt land. Denna uppläggning av utredningen kom i hög grad att prägla den efterföljande debatten, där först efter hand vissa centrala samhällsekonomiska effekter kom att behandlas.

Föreliggande artikel om den allmänna produktionsfaktorskatten representerar ett försök att börja debatten i motsatt ända. Jag kommer alltså här att diskutera uppslaget från i huvudsak principiella utgångspunkter. Denna ansats kan också vara motiverad därför att de rent skattetekniska problem som kan uppkomma torde vara av mer välbekant natur än i fallet med en progressiv utgiftsskatt.

Det är ett naturligt inslag i all skattepolitisk debatt att frågan om skattesystemets struktur är mycket svår att avgränsa från frågan om det totala skattelägets nivå. Det torde sålunda vara uppenbart att många inlägg i debatten om mer eller mindre genomgripande skattereformer främst gäller den offentliga sektorns storlek. Detta förbehållande tenderar att försvåra en i sig angelägen diskussion om för- och nackdelar med olika metoder att uppnå ett givet totalt skatteuttag. Detta inlägg ägnas emellertid helt åt denna senare frågeställning.

Tankarna på en ny, allmän produktionsfaktorskatt har uppstått av i huvudsak två skäl. För det första har vi argumentet att man för att avlasta den personliga inkomstskatten med alla dess marginaleffekter och avdragsproblem borde lägga en ökad andel av skatteuttaget i företagssektorn eller, som det populärt kommit att heta, ”direkt på produktionen”. För det andra har vi den kritik mot de nuvarande skatterna av denna typ, nämligen moms och arbetsgivaravgifter, som går ut på att dessa undantar viktiga delar av folkhushållets samlade inkomster eller produktionsresultat ur underlaget. I momsfallet belastas nämligen inte investeringsvaror medan arbetsgivaravgifterna undantar kapitalinkomster av olika slag. Dessa undantag anses ge upphov till vissa ogynnsamma effekter.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

För att kunna bedöma behovet av en allmän produktionsfaktorskatt är det viktigt att noggrant analysera de anförda motiven. Denna artikel disponeras därför så att den efter en presentation av den nya skatten ställer dess effekter i relief mot verkningarna av momsen och arbetsgivaravgifterna. Därefter diskuteras tankegången att en ökad andel av skatteuttaget bör läggas på företagen. Eftersom det angelägna i detta kommer att ifrågasättas pekas också på möjligheterna att lösa flera av de aktuella problemen genom en reformerad hushållsbeskattning. Ett nytt grepp, som är närbesläktat med produktionsfaktorskatten men undviker några av dennas nackdelar, vore att införa en *personlig bruttoskatt*.

Den allmänna produktionsfaktorskatten

Grundtanken bakom en allmän produktionsfaktorskatt är att den skall begränsa avdragsmöjligheterna och belasta *samtliga* inkomstslag likvärdigt. Detta betyder att förutom löner även vinster, markhyror, arrenden, royalties och dylikt skall ingå i underlaget. Många konstruktioner är i princip tänkbara. Särskilt viktig är skatteunderlagets definition.

I s k kumulativa bruttoskatter, som penetrerades i 1960-talets skattedebatt ingår företagens samlade utgifter eller intäkter, dvs även utgifter för råvaror och halvfabrikat, i skatteunderlaget. Dessa skatter ger upphov till s k kaskadeffekter. Innebörden är att skattebeloppet i procent av varupriset före skatt överstiger den nominella skattesatsen och att denna s k effektiva skattesats varierar med produktions- och distributionsteknik för olika varor. Detta förhållande leder till en rad svårigheter som inneburit att skatter av detta slag inte har några aktiva förespråkare i Sverige för närvarande.

Den utformning av den allmänna produktionsfaktorskatten som kommit att diskuteras under 1970-talet har ett snävare underlag. Den kan antingen ses som en påbyggnad av arbetsgivaravgifterna eller som en utvidgad moms. Jag väljer här att i huvudsak resonera från den senare utgångspunkten. Det bör framhållas att jag uppfattat det framförda reformförslaget som innebärande ett *nytillskott* till den skattepolitiska arsenalen snarare än som en successiv reformering av nuvarande indirekta skatter.

Den nuvarande momsen, som infördes i Sverige 1969, belastar i princip endast konsumtionsvaror och kan därför karakteriseras som en mervärdeskatt av konsumtionstyp (K-moms). Denna moms tas ut av de skattskyldiga så att de vid beräkningen av skattepliktigt belopp får göra avdrag från bruttoomsättningssumman med i princip alla utgifter — alltså även investeringsutgifter — på vilka mervärdeskatt utgått. Skatten belastar därigenom inte det enskilda företagets hela förädlingsvärde.

I den nykonstruerade mervärdeskatten skulle avdrag *bara delvis* medges för investeringsutgifter. Ersättningsinvesteringarna, dvs avskrivningarna, un-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

dantas sålunda från beskattning. Även i denna variant skulle avdrag få göras för råvaror och halvfabrikat.

Innebörden av detta är att skatteunderlaget kommer att omfatta företagens nettoförädlingsvärden. Utöver lönebetalningarna skattebelastas här i överensstämmelse med syftet även räntor m m och vinsterna (efter avskrivningar). På grund av skattens omfattning har den kommit att kallas inkomstmoms (I-moms) eller NNP-moms (NNP betecknar nettonationalprodukten, vilken sammanfaller med nationalinkomsten).

Parentetiskt kan det nämnas att man även kan tänka sig en annan vidgad momsvariant, BNP-moms, där avdrag över huvud taget inte medges för investeringsutgifter. Ett sådant alternativ, som beträffande underlaget företer betydande likheter med den gamla omsen, skulle sannolikt vara lättare att hantera administrativt. BNP-momsen har emellertid avvisats av principiella skäl som jag inte här har anledning ta upp.

I NNP-momsens konstruktion utgör den skattemässiga vinstberäkningen ett speciellt problem. De socialdemokratiska reservanterna i företagsskatteberedningen föreslog på denna punkt att man skulle utgå från företagens nettovinst enligt gällande taxeringsregler. Till denna skulle man lägga representationskostnader, avdrag för lagernedskrivningar liksom avsättningar till investeringsfonder. De skattemässiga avskrivningsreglerna för företagens kapitalföremål skulle behållas på grund av svårigheterna att bestämma ”överavskrivningarnas” omfattning.

Det är av stort intresse att se den föreslagna behandlingen av bolagsvinsten i perspektivet av vad som hänt med den nuvarande bolagsskatten under de senaste decennierna. Sedan början på 1950-talet, när denna skatt gav relativt stora intäkter till den offentliga sektorn, har nämligen den verkliga skattebelastningen av bolagsvinster halverats trots att den nominella skattesatsen stigit något under perioden.

Denna utveckling, som betingats av önskemålet att främja den ekonomiska tillväxten, har i huvudsak uppnåtts genom de investeringsfondsavsättningar som nu föreslås avskaffade. Det framförda förslaget innebär otvivelaktigt ett brott mot detta historiska mönster.

Ett centralt motiv för den nya ”produktionsskatten” är att den ur fördelningspolitisk synpunkt skulle vara att föredra framför nuvarande moms och arbetsgivaravgifter. Det torde också vara sannolikt med utgångspunkt från traditionella nationalekonomiska synsätt att den reformerade mervärdeskatten inte skulle ha dessa skatters ogynnsamma fördelningsverkan. En skatt på investeringar eller kapitalinkomster torde nämligen *åtminstone under en långvarig övervältringsperiod* belasta höginkomsttagarna relativt hårt, vilket motverkar konsumtions- eller löneskattekomponenters tendens att drabba låginkomsttagare hårdare än höginkomsttagare.

De kortsiktiga verkningarna av den allmänna produktionsfaktorskatten

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

beror på ett betydelsefullt sätt av om skatten, som i fallet med nuvarande moms, skall påföras importerade varor och avlyftas vid export. All produktion som slutligen exporteras undantas alltså nu från mervärdeskatt, medan svenska konsumenter får erlägga skatt, oavsett i vilket land varorna producerats. Detta gör denna skatt neutral med avseende på utrikeshandeln. Även om motsvarande ''gränskorrigeringar'' införs i den nya momsen, får man räkna med att inslaget av investeringsavgift innebär att neutralitetsegenskaperna partiellt spolieras. De utlandskonkurrerande företagens möjligheter att redan på kort sikt fullt ut kompensera sig för de ökade produktionskostnaderna via prishöjningar går nämligen förlorade. Antingen höjer de priset så att de också får kompensation för investeringsavgiften och försämrar därmed sin internationella konkurrenskraft eller också accepterar de en lönsamhetsförsämring. Att undvika dessa effekter genom nya specialkonstruerade gränskorrigeringar är tekniskt besvärligt men utgör dessutom ett brott mot internationella överenskommelser.

I diskussionen kring den allmänna produktionsfaktorskatten har emellertid förslagsställarna, tvärtemot vad t ex Gunnar Myrdal ansett önskvärt, hävdat att gränskorrigeringar inte alls borde användas. Som motiv anges att man vid kraftig inflation bör utnyttja skatter som så litet som möjligt höjer prisnivån men som i stället verkar sänkande på ersättningen till kapital och arbetskraft. Detta för att motverka risken för att en skattebetingad höjning i prisnivån, som avses vara av engångskaraktär, via automatiska anpassningsmekanismer och kompensationskrav utlöser ytterligare höjningar av prisnivån.

Med en allmän produktionsfaktorskatt utan gränskorrigeringar riskerar man emellertid i såväl svaga som mer normala konjunkturlägen att under en övergångsperiod skapa betydande problem för de utlandskonkurrerande företagen. Skatteövervältringen ''bakåt'' mot löner och kapitalersättningar kan nämligen vara en process som drar ut över flera år. Det förefaller sannolikt att skatten då ger upphov till omfördelningar av kapital och arbetskraft mellan olika näringar, dämpad investeringsvilja och, om inte andra åtgärder vidtas, till en övergående arbetslöshet. Dessutom torde det vara svårt att undvika att priserna går upp i de produktionssektorer som är skyddade från utländsk konkurrens.

I medvetande om dessa risker har det från socialdemokratiskt håll påpekats att de negativa effekterna i hög grad skulle kunna reduceras om skattehöjningarna kopplades till avtalsrörelserna och kombinerades med nedjusteringar av den personliga inkomstskatten så som skett vid flera höjningar av arbetsgivaravgifterna under senare år. Det är emellertid troligt att den preciserade avräkning från ''utrymmet för löneökningar'' som ingick som en beståndsdel i Hagapaketen skulle kompliceras om uppgörelserna i framtiden skulle avse en skatt, vars underlag till skillnad från löneskattens i väsentliga

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

avseenden avviker från lönesumman. Vidare kan en fullständig avräkning ej vara åsyftad för då missas den fördelningspolitiska poängen.

Jag framhöll tidigare att den allmänna produktionsfaktorskatten antingen kan konstrueras som en utbyggd arbetsgivaravgift eller som en vidgad mervärdeskatt. Socialdemokraterna förordar för närvarande det första alternativet.[1] I en diskussion begränsad till uppslaget om en ny produktionsskatt är det emellertid välmotiverat att ställa frågan om inte en breddad mervärdeskatt med avlyft vid export och beskattad import vore att föredra. Till de argument som tidigare givits för detta kan fogas att huvuddelen av den offentliga sektorn då kan undantas från en på sakliga grunder helt omotiverad beskattning.

Jämförelse med moms och arbetsgivaravgifter

Vid en fortsatt övergång mot ökad företagsbeskattning är det, om en ny skatt inte införs, moms och/eller arbetsgivaravgifter som skulle komma att öka. En jämförelse mellan verkningarna av dessa bägge skatter på ett övergripande makroplan ger vid handen att de företer betydande likheter, särskilt i ett långsiktigt perspektiv. Båda skatterna tas ut med företagen som subjekt men övervältras. Den nuvarande momsen kan karakteriseras som en proportionell konsumtionsskatt, medan arbetsgivaravgifterna kan ses som en proportionell skatt på löneinkomster kompletterad med egenavgifter på inkomster av rörelse och jordbruksfastighet.

Båda skatterna har ogynnsamma fördelningspolitiska effekter därigenom att de belastar låginkomsttagare hårdare än höginkomsttagare. Orsaken till detta är att kapitalinkomster respektive sparande utgör relativt större andelar av inkomsterna ju högre inkomsten blir.

Den kortsiktiga övervältringsprocessen är mycket olika i de båda fallen. Det är sålunda troligt att momsen på kort tid övervältras framåt på priserna och därför ger mycket begränsade effekter på resursfördelningen i ekonomin. Beträffande arbetsgivaravgifterna är övervältringsprocessen mer omdiskuterad. Genom att, som flera gånger skett, koppla avgiftshöjningarna till centrala löneförhandlingar torde man emellertid under vissa förutsättningar kunna uppnå en snabb övervältring även av arbetsgivaravgifterna. Om detta blir fallet ger avgifterna inte upphov till några nämnvärda resursfördelningseffekter vare sig på kort eller på lång sikt.

Kritikerna av detta synsätt ifrågasätter emellertid om man med institutionella arrangemang kan uppnå en momentan övervältring och pekar vidare på det förhållandet att flera avgiftshöjningar under senare år har vidtagits utan direkt anknytning till löneförhandlingarna. Därför, menar man, att de höjda

[1] I den debatt som följde på det socialdemokratiska riksdagsförslaget i slutet av januari 1979 (motion 1978/79:1629) kom beteckningen ”proms” (produktionsmoms) att etableras för den nya skatten.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

avgifterna under en övergångsperiod kan ha drabbat företagsvinsterna och därmed haft negativa effekter på bl a sysselsättning och bytesbalans.

Vid en jämförelse mellan den allmänna produktionsfaktorskatten och de båda andra torde man sammanfattningsvis kunna dra slutsatsen att den förstnämndas gynnsammare verkningar på inkomstfördelningen erhålls till priset av mer omfattande effekter på utrikeshandel, investeringsvilja och inhemsk resursfördelning.

Varför skatt direkt på produktionen?

Redan inledningsvis angavs som ett väsentligt argument för en allmän produktionsfaktorskatt den förmodade nödvändigheten av att lägga en ökad andel av skatteuttaget på företagen. Det finns därför stor anledning att ta upp frågan om valet av skattesubjekt. Varför skulle alltså skatter på företag i nuvarande läge vara att föredra framför skatter på hushåll?

Ett försök att belysa denna fråga kan lämpligen inledas med konstaterandet att alla produktionsresurser direkt eller indirekt ägs av hushåll. Det är därför uppenbart att alla skatter bärs av fysiska personer, oavsett var och hur de tas ut. Om skatter som har företag som subjekt påverkar vinsternas storlek slår detta tillbaka på företagens ägare i form av lägre avkastning på satsat kapital.

Eftersom alla skatter bärs av hushåll kan det synas logiskt att i hög grad använda sig av skatteformer som har hushållen som subjekt. Detta innebär också att skattebetalarna kan hålla sig väl informerade om förändringar i skatteuttagets struktur och nivå. Sådan kunskap kunde innebära att avvägningen mellan privat och offentlig sektor bättre avspeglade de enskilda skattebetalarnas värderingar. Ett annat argument till förmån för skatter med hushållen som subjekt är att skatterna kan göras beroende av hushållens betalningsförmåga. Detta innebär mer konkret att skatteuttaget med avseende på bruttounderlag via avdrag och progressiva uttagsregler kan differentieras med hänsyn till hushållens personliga omständigheter. Bakom detta argument ligger de mycket omdiskuterade och kvantitativt svårfångade principerna om horisontell respektive vertikal rättvisa i beskattningen.

För ett val av företagen som skattesubjekt brukar anföras att skatter på fysiska personer, så som de i praktiken är utformade, vanligen tas ut efter relativt komplicerade regler. Denna omständighet anses ge upphov till risker för undandragande av skatt, vilket i sin tur leder till höga samhällskostnader för kontroll och uppbörd. Många bedömare anser vidare att personliga skatter försvårar ett uppnående av en från samhällsekonomiska utgångspunkter lämplig nivå på den offentliga sektorn. De skäl som brukar anföras för denna syn är i huvudsak av psykologisk natur.

Även om alla skatter bärs av hushåll är det av stor betydelse för de samhällsekonomiska effekterna vilket skattesubjekt som väljs. För resonemanget

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

i denna artikel är av betydelse att detta i särskilt hög grad gäller beskattning av kapitalinkomster och/eller kapitalbildning (sparande och investeringar). Om sådana skatter läggs på företag i form av ränte- och/eller vinstbeskattning alternativt investeringsbeskattning är det nämligen sannolikt att bördan på lång sikt i betydande grad övervältras på löntagarna. Visserligen leder nämnda skatter under en period efter höjningen till höjda produktionskostnader, sänkt lönsamhet och dämpad investeringsvilja. Men i en ekonomi med så stort utlandsberoende som den svenska kan man räkna med en successiv övervältring via uppbromsad löneökningstakt och höjda priser. Denna slutsats är på ett avgörande sätt beroende av hypotesen att företagens och kapitalägarnas förräntningskrav (efter företagsskatter, realt och på lång sikt) är internationellt bestämt. Hypotesen innebär att nettoersättningen till produktionsfaktorn kapital *på längre sikt* inte kan påverkas genom inhemska skattepolitiska åtgärder, när företagen är subjekt. Höjningar i kapitalbeskattningen ger då förr eller senare upphov till förändringar i investeringarnas totala omfattning och sammansättning mellan Sverige och omvärlden. Såväl ekonomisk tillväxt som real löneutveckling dämpas. Övervältringsprocessen kan för näringslivets del innebära *betydande omställningar.*

De fysiska personernas mer begränsade benägenhet att lämna landet innebär å andra sidan en större sannolikhet att en personlig skatt på kapitalinkomster eller sparande bärs av dem som betalar den. Det finns därför också anledning att räkna med att de strukturella effekterna på näringslivet i fallet med en personlig skatt på kapitalinkomster är mindre omfattande.

En reformerad inkomstskatt

Det framgick av föregående avsnitt att en personlig skatt på kapitalinkomster eller sparande kan vara att föredra framför en motsvarande företagsskatt. Detta gäller vare sig man ser till verkningar på inkomstfördelningen eller effekter på näringslivet.

Det är därför angeläget att peka på möjligheterna att lösa några av de mest uppmärksammade problemen *utan* övergång till ökad företagsbeskattning. Det är då en central utgångspunkt att det främst är vissa egenskaper hos den personliga inkomstskatten och det sätt på vilket den använts som vållat och vållar debatt. För tankarna på ökad produktionsbeskattning är det framför allt kontroll-, avdrags- och progressivitetsproblemen som varit av betydelse. Frågan är emellertid om inte dessa skulle kunna lösas lika bra eller rent av bättre genom reformerad hushållsbeskattning.

En första möjlighet som skulle leda i denna riktning vore att vid bibehållna avdragsregler sänka progressiviteten i nuvarande inkomstskatt. Detta innebär, om intäkterna skall hållas oförändrade, skattehöjningar för låginkomsttagare och sänkningar för höginkomsttagare. Resultatet blir också marginalskattesänkningar för en majoritet av inkomsttagarna. En sådan åtgärd

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

skulle dock endast innebära en begränsad lösning eller snarare lindring av de nämnda problemen. Dessutom skulle en annan betydelsefull, men sällan diskuterad, svårighet med inkomstskatten kvarstå, nämligen den att utjämnings- och finansieringsaspekterna är så intimt sammankopplade vid nuvarande utformning. Erfarenheten har visat att denna sammanflätning gör inkomstskatten till ett klumpigt instrument i den ekonomiska politiken. Varje förändring av intäkterna från den statliga inkomstskatten som man vill nå med aktiva politiska beslut tenderar att ge upphov till långdragna beslutsprocesser därför att den fördelningspolitiska profilen, dvs frågan om skalornas förändring, med nödvändighet aktualiseras. Ett motsvarande problem gäller också vid kommunala skattehöjningar därför att dessa vid oförändrade statliga skatteskalor tenderar att driva upp den samlade inkomstskattens progressivitet.

En mer genomgripande reform som också kunde effektivisera den politiska beslutsprocessen genom att frikoppla fördelningspolitiska överväganden från ''finansieringsaspekten'' skulle kunna innebära att nuvarande personliga nettoinkomstskatt kompletterades med *en ny strikt proportionell bruttoskatt på hushållen*. Ett centralt drag i denna tilläggsskatt vore att avdragsmöjligheterna starkt begränsades. Den skulle därför komma att strida mot principen skatt efter förmåga som gäller i nuvarande inkomstskatt. När detta är konstaterat finns det anledning att åter poängtera att precis detta är ett av syftena med den föreslagna allmänna produktionsfaktorskatten.

Den personliga bruttoskatten skulle genom ett särskilt *skatteavräkningsförfarande* integreras med nuvarande nettoinkomstskatt. Mer precist skulle basen för den nya skatten definieras som bruttoinkomster (med långtgående begränsningar i avdragsrätten) *minus* nettoinkomstskatt (statlig och kommunal beräknad enligt nuvarande principer). Innebörden av att bruttoskatten tas ut på vad som för närvarande brukar kallas inkomst efter skatt är att skattesatsen fritt kan varieras utan att den samlade brutto- och nettoinkomstskattens progressivitet påverkas.

En personlig bruttoskatt av detta slag företer vad gäller underlagets omfattning betydande likheter med den inkomstmoms som tidigare beskrivits. Vid en sammanfattande jämförelse mellan en allmän produktionsfaktorskatt och en personlig bruttoskatt kan man emellertid enligt min uppfattning peka på flera faktorer som talar för den senare. För det första är denna lättöverskådlig, vilket bidrar till att hålla inkomsttagarna och därmed väljarna välinformerade om skatteuttagets förändringar. För det andra ter sig de av förslagsställarna önskade effekterna på inkomstfördelningen sannolikare när hushållen är subjekt. För det tredje torde de störande effekterna på näringslivet bli mer begränsade.

Det är emellertid en viktig skillnad mellan de båda alternativen att en allmän produktionsfaktorskatt kan fånga upp en del inkomster som är svåra att inarbeta i eller som undandragits inkomstskatten. Till den första kategorin

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

hör kapitalvinster och företagens nettosparande. Ett försök att komma åt problematiken kring kapitalvinsterna med en allmän produktionsfaktorskatt kan dock av skäl som tidigare antytts visa sig samhällsekonomiskt kostsamt.

Avslutande synpunkter

I denna artikel har jag försökt precisera tankegångarna bakom förslaget om en allmän produktionsfaktorskatt som framförts av bl a LO, TCO och socialdemokraterna. Framställningen har varit principiellt och översiktligt hållen på grund av att konkreta detaljförslag ännu ej föreligger. Därför har också alternativa utformningar berörts. Den allmänna produktionsfaktorskatten har jämförts med momsen och arbetsgivaravgifterna. Analysen tyder på att den under en ganska lång anpassningstid skulle verka mer neutralt på inkomstfördelningen men å andra sidan ge mer omfattande strukturella effekter på näringslivet.

Om man som förslagsställarna finner det angeläget att omfördela skatteuttaget mot företagssektorn samtidigt som man vill värna om den skattepolitiska inkomstutjämningen, förefaller valet av ”produktionsskatt” vara beroende dels av hur man låter progressiviteten i inkomstskatten utvecklas, dels av hur man värderar de effekter på näringslivet som kan emotses i olika alternativ.

Ett betydande utrymme har ägnats åt en analys av själva föreställningen att det skulle föreligga ett behov av att omfördela skatteuttaget mot företagssektorn. Min slutsats är att starka argument kan anföras mot en sådan utveckling.

Mot denna bakgrund har jag i korthet beskrivit en metod att inom ramen för hushållsbeskattning lösa några av de problem som den allmänna produktionsfaktorskatten är avsedd att undanröja eller i vart fall reducera. Den föreslagna personliga bruttoskatten skulle också, genom särandet på fördelnings- och finansieringsaspekt, kunna öka möjligheterna att utan utdragna beslutsprocesser använda personlig inkomstsbeskattning i den ekonomiska politiken. Parentetiskt kan det framhållas att den föreslagna avräkningstekniken naturligtvis också är möjlig att tillämpa för reformering av den personliga nettoinkomstskatten som sådan och då främst kommunalskatten.

Även om artikeln har spänt över stora delar av det skattepolitiska fältet är det klart att många problem inte alls behandlats. Detta innebär naturligtvis inte att jag anser dessa vara oväsentliga. Skälet är i stället att jag begränsat mig till en högaktuell frågeställning som i grunden gäller valet mellan olika typer av skatter, där hela nationalinkomsten eller merparten därav utgör bas. Därför har det i detta sammanhang heller inte funnits anledning att diskutera den progressiva utgiftsskatten som begränsar sitt underlag till den privata konsumtionen. De argument som framförts mot en omfördelning av skatte-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08

uttaget till företagssektorn utgör emellertid också ett indirekt stöd för denna personanknutna skatt.

Lodin, S-O., (1976) Progressiv utgiftsskatt — ett alternativ? SOU 1976:62.
Myrdal, G., (1978) Dags för ett bättre skattesystem! Ekonomisk Debatt 1978:7.
Normann, G. & Södersten, J. (1978) Skattepolitisk resursstyrning och inkomstutjämning. En analys av företagsbeskattning och indirekt beskattning. Industriens Utredningsinstitut, Stockholm.
SOU 1977:86 Beskattning av företag. Stockholm.

KÖPES

Skatteforskare i Uppsala söker kompletta uppsättningar av Skattenytt och Svensk Skattetidning. Även äldre skatterättslig litteratur, ex Skattehandbok del II.

Skriftliga svar till

SKATTENYTT-Expeditionen, PT, Box 5, 793 01 Leksand f v b.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-22 14:21:08